

PRILOGA 1/2: Primerjava okoljevarstvenih shem - znakov za okolje 2. del

SHEMA	LOGOTIP	KRATEK OPIS
MEDNARODNE		
ECOTEL certification		ECOTELova primarna naloga je pomoč hotelom pri oblikovanju okoljevarstvenega (okolju prijaznega) programa. Od 1994 se je za certifikat ECOTEL potegovalo več kot 110 mednarodnih hotelov, motelov in počitniških krajev po vsem svetu, vendar ga je uspelo pridobiti le 40 podjetij. ECOTEL ima pet kategorij in velja za najbolj kredibilni znak za okolje od vseh - zlasti zato, ker ga je tako težko pridobiti.
Green Globe Certification		Zeleni globus 21 je ustanovila Svetovna Turistična Organizacija skupaj z WTTC leta 1994 s ciljem spodbujati trajnostni razvoj turizma v luči Agende 21, sprejete na vrhu v Riu. Ta globalna znamka je namenjena hotelom, organizatorjem potovanj in turističnim agencijam ter destinacijam. Temelji pa bolj na zavezah podjetij kot na dejstvih. Leta 1999 se je Green globe združil z avstralskim raziskovalnim centrom trajnostnega turizma (Cooperative Research Centre for Sustainable Tourism) za delovanje na območju Azije in Pacifika, s CAST in Green Seal pa za delovanje v ZDA. Green Globe deluje tudi v Kanadi.
Öko-Proof Betrieb		Öko-Proof Betrieb je shema, ki jo vodi neodvisno podjetje TÜV (Technischer Überwachungsverein) in katerega prvi motiv je mednarodno priznana učinkovitost hotelov v odnosu do okolja. Prosilci morajo izpolniti najmanj 75odstotkov zahtevanih kriterijev. Po uspešni certifikaciji prosilec lahko zaprosi tudi za DIN EN ISO 14000. Shema je nastala v Nemčiji, zdaj pa je navzoča tudi v Turčiji, Dubaju, Španiji in drugod.
REGIONALNE IN ČEZMEJNE		
Blue Flag – Modra Zastava		Mednarodna pobuda »Modra zastava« je nastala leta 1987 kot prvi znak za okolje sploh. Certificira plaže in marine - med slednjimi ima približno četrtnina vseh certifikat. Modra zastava se širi iz EU tudi na Karibe, ZDA in v Kanado.
Miljömärkning av hotel – Nordic Swan		Gre za prvo skandinavsko certifikacijsko shemo, ki ocenjuje vse namestitvene objekte in gostinstvo ter celo bazene. Na leto podelijo le okrog 30 znakov za okolje, kar dokazuje, da je shema zelo zahtevna. V mednarodni ecolabelling je vnesla novost omejene porabe energije, vode, nevarnih in strupenih snovi ter smeti na osebo na dan.
Nordijski labod (Skandinavija)		Modra lastovka je zasebna iniciativa, ki jo je lansirala revija za turizem in okolje Verträglich Reisen leta 1990 v Münchenu. Deluje na območju med Finsko in Italijo, certificirajo pa hotele, zdravilišča, zasebne sobe, bungalove in kongresne centre.

<p>European charter for Sustainable Tourism in Protected Areas</p> <p>(Evropska listina za trajnostni razvoj na zaščiteneh območjih)</p>		<p>Gre za pobudo Zveze evropskih državnih in regionalnih parkov EUROPARC v tesnem sodelovanju z francosko državno zvezo. Listina želi prispevati k zaščiti lokalnih kultur, izboljšati življenjski standard lokalnega prebivalstva in izboljšati turistične produkte za obiskovalce. Prva verifikacija je bila opravljena leta 2001 v petnajstih parkih, vendar so se pobudniki nato odločili za reformo kriterijev. Listina naj bi se delno financirala iz evropskih strukturnih skladov.</p>
<p>PATA Zeleni list – APEC/PATA Code for Sustainable tourism</p> <p>(Azija Pacifik)</p>		<p>To znamko so ustanovili leta 1995, toda danes ne obstaja več. Združila se je z znamko Zeleni globus 21 (zaradi težav z nadzorom izpolnjevanja kriterijev). Podjetje je Zeleni list lahko pridobilo namreč brez verifikacije, zgolj z izjavo o spoštovanju kriterijev in zavezo, da bodo tudi sami razvijali lastne okoljevarstvene standarde. Gre za primer znaka za okolje, ki ga »niso razvili do konca« in je zato propadel, čeprav je PATA izjemno učinkovita ustanova.</p>
<p>Den Grønne Nøggle, Zeleni ključ (Danska, Švedska, Grenlandija in Estonija)</p>		<p>Zeleni ključ je »diploma«, ki jo lahko pridobijo hoteli, mladinski hoteli, kongresni centri, počitniški centri in kampi, v Skandinaviji in Estoniji. Izvirno gre za danski znak za okolje. Večinoma pa odlikujejo hotele in mladinske hotele.</p>
<p>Umweltsiegel Tirol</p> <p>Tirolski okoljevarstveni znak kakovosti (Avstrija in Italija)</p>		<p>Gre za čezmejno ekološko pobudo, ki jo v Avstriji vodi deželna vlada v Innsbrucku, na italijanski strani pa območna uprava in Južnotirolska turistična organizacija. Shema velja za hotele, penzione, gostišča, počitniške apartmaje, turistične kmetije, kampe, zasebne sobe in penzione v Avstriji in Italiji. Leta 1996 je pobuda prejela nagrado »Tourism for Tomorrow Award«. Zadnje certifikate je leta 1999 prejelo 86 podjetij na Južnem Tirolskem in 143 na Tirolskem, nato pa so podeljevanje in verificiranje zaustavili, ker so avstrijske državne oblasti zahtevale, da naj podjetja raje zaprosijo za Avstrijski znak za okolje, italijanske pa so predstavile nov okoljski upravni sistem.</p>
<p>Umweltzertifizierung für die Tourismubranche – Einführung von Umweltamagementsystemen nach der Norm ISO für kleine Betriebe</p> <p>(Okoljsko podeljevanje za turizem po normah ISO za mala podjetja), Južna Tirolska, Italija</p>		<p>Ta iniciativa je sledila ukinitvi prej omenjenega Umweltsiegel Tirol-Südtirol. Slednji naj bi bil menda preveč restriktiven, zato so ga preprosto zamenjali z normami iz okoljskega upravnega sistema ISO 14001. Ta projekt razvijajo v sodelovanju z Združenjem hotelov Južne Tirolske, regionalno turistično organizacijo in Det Norske Veritas Italia. Seznam kriterijev je dobesedno prepisan iz ISO 14001, kandidati pa morajo izpolniti vse, vsi so namreč obvezni. Pa tudi sicer je interesa na strani podjetij očitno zelo malo, leta 2001 so podelili le dva znaka.</p>

<p>Umweltgütesiegel auf Alpenvereinshütten</p> <p>Okoljevarstveni znak za gorske kočje (Nemčija, Avstrija, Italija)</p>		<p>Znak za okolje, ki so ga oblikovale Planinske (alpske) zveze treh držav predvidevajo 43 obveznih kriterijev. Največ objektov je certificiranih v Avstriji in Nemčiji, nekaj pa tudi na Južnem Tirolskem.</p>
<p>DRŽAVNE in REGIONALNE</p>		
<p>Das Österreichische Umweltzeichen für Tourismusbetriebe</p> <p>Avstrijska znak za okolje za turistične ponudnike (Avstrija)</p>	 <p>UMWELTZEICHEN TOURISMUS</p>	<p>Gre za uradni avstrijski znak za okolje, katerega pobudnik je Ministrstvo za okolje (Ministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft). Shema je stroga in predvideva 135 kriterijev, ki se nanašajo na produkte in storitve vsega spektra namestitvenih objektov in restavracij. Shema je tako močna, da je prišlo do postopne inkorporacije nekaterih regionalnih eko shem (Tirolska).</p>
<p>Qualität Plus Kleinwalsertal (Avstrija)</p>		<p>Kleinwalsertal velja za enega začetnih znakov za okolje. Prvi znak za okolje so poimenovali Srebrna bodeča neža (Silberdistel), leta 1988, vendar so jo kmalu preimenovali v Kakovost plus doline Kleinwalser. Merila so le delno okoljevarstvena, v veliki meri (zlasti po reformi leta 1997) se nanašajo na družbene kriterije. Leta 2001 je bilo certificiranih 159 podjetij, od tega 111 namestitvenih, s približno 45odstotkov vseh turističnih postelj v regiji. Poleg hotelov certificirajo tudi organizatorje potovanj in turistične agencije, gorske železnice in žičnice, javne prevoznike, poljedelstvo, smučarske šole, gorske kočje in dogodke v Avstriji.</p>
<p>VIABONO, Nemčija</p>		<p>VIABONO je nemška državna shema, ki jo je podjetje z istim imenom ustanovilo leta 2001 v sodelovanju s turističnimi organizacijami in združenji (ekološkimi, turističnimi, potrošniškimi, lokalnimi, regionalnimi oblastmi in zvezno vlado). Prednost VIABONO je internetni portal, ki naj bi turistom pomagal najti najbolj ustrezno, okolju in kulturi prijazno turistično ponudbo, regionalno in lokalno gastronomijo, družinske počitnice in umetnost.</p>
<p>Wir führen einen umweltorientierten Hotel- und Gaststättenbetrieb (Nemčija)</p>		<p>Znak za okolje s tem dolgim imenom so uvedli leta 1993 na državni ravni. Prva ciljna skupina so mala in srednja podjetja. Temeljni dokument te znamke je 40-stranski priročnik »Kako voditi okoljsko zavedno podjetje«. Vsaka regionalna veja hotelskega združenja je odgovorna za razvoj aplikacije, verifikacijo, certifikacijo in marketinški sistem.</p>

Nagrada Davida Bellamyja (Velika Britanija)		Nagrada Davida Bellamyja je tristoletno tekmovanje, ki ga vodi britansko Združenje hotelov in počitniških parkov v sodelovanju s profesorjem Bellamyjem. Dr. Bellamy je priznan ekolog in prav njegovo ime za nagrado je najbolj zaslužno za velik uspeh te sheme. Zanj se lahko potegujejo tudi ne-turistični objekti in lokacije.
Gîtes Panda (Francija)		Shema nagraduje namestitvene objekte, ki spoštujejo okoljevarstvene in družbeno-izobraževalne norme v nacionalnih in regionalnih parkih. Večina jih je v regionalnih, ki jih je več.
Gîte Panda Belgique (Belgija)		Znak za okolje certificira hotele, turistične kmetije (<i>gîte ruraux</i> ali <i>gîte à la ferme</i>) in podobne objekte v nacionalnih parkih in zaščitene območjih v valonskem (frankofonskem) delu Belgije. Kriteriji so strogi (okoljevarstveni in družbeno-izobraževalni).
Sistema de Turismo Responsable, Sistem odgovornega turizma (Španija)		Gre za zasebno, neodvisno certifikacijsko shemo z okoljevarstvenih in kulturnih stališč. Logotip vključuje ime »Biosphere Hotels – Quality for Life«. Shema deluje sicer samo na otoku Lanzarote (Kanarski otoki), vendar si pobudniki želijo svoj vpliv razširiti po Evropi.
Standardy pro ubytovací zařízení venkovské turistiky (Češka) Standardi za turistične namestitvene objekte na podeželju		»Standarde« so oblikovali leta 1994 kot znak za okolje za turistične kmetije. Gre za prvo podeljevanje bio turističnih kmetij v Evropi. Znamka predvideva osnovno certifikacijo (znak so zvezdice), približno 50 kmetij pa je doseglo tudi specializirane kriterije ECEAT.
Zeleni ključ za počitniške hišice (Danska)		Sprva lokalna eko shema, ki se je nanašala le na počitniške hiše na otoku Moen in ima devet kriterijev. Leta 2000 se je razširila na vso Dansko in je povezana, čeprav neodvisna od prej omenjenega Zelenega ključa. Logotip je isti.
Destination 21 (Danska)		Tristopenjski državni program, po treh merilih: ekološki, ekonomski in družbeno-kulturni. Program je vezan na Zeleni ključ, ki ga podeljujejo objektom oz. podjetjem. Več kot ima destinacija zelenih ključev, prej bo dobila licenco Destinacija 21.
ECO diving standards (Nizozemski Antili)		Cilj te sheme je zaščita okolja in dvigovanje turistične zavesti. Največje zanimanje so pokazale trgovine s potapljaško opremo na Bonairu, Curaçau ter nekaj hotelov in organizatorjev potovanj.
Enterprise éco-dynamique Eko dinamično podjetje (Belgija)		Shema deluje na treh ravneh. Je dokaj mlada, a se dobro razvija. Hoteli so še v manjšini, več certificiranih objektov je gostinskih in kongresnih centrov. Pogoj je, da so fizično navzoči v Bruslju in iz Bruslja tudi vodeni.

Strutture ricettive consigliate per l'impegno in difesa dell'ambiente (Italija)		Legambiente, iniciator tega programa, je velika državna nevladna organizacija za varstvo okolja. Certifikacijski program so začeli na Jadranski obali, v regijah Riccione in Rimini, a naj bi se razširil po vsej državi, najprej v Emilii Romagni.
Guida Agli Agriturismi Bioecologici (Vodič po turističnih bio kmetijah, Italija)		Obsežen projekt vodnika po italijanskih bio turističnih kmetijah je skupna pobuda združenja AIAB, WWF in organizatorja potovanj Compagnia della Natura, združenja Eco&Eco in bio kmetij. Vodnik je sicer rezultat delovanja certifikacijskega sistema, ki želi dvigovati zaupanje potrošnikov na trgu. Vodnik je na prodaj po vsej državi.
National Ecotourism Accreditation Program (NEAP) Državni ekoturistični akreditacijski program (Avstralija)		NEAP je program namenjen krožnim potovanjem, namestitvenim objektom v dveh ločenih (avstralskih) ponudbenih skupinah: ekoturizmu in naravnem turizmu. Program obnavljajo na tri leta in je že kmalu pridobil velik vpliv ter značaj programa, ki ga je oblikoval »turizem za turizem«. V zadnjih letih je prišlo do tesnega sodelovanja z Green Globe.
Hotel Au Naturel Hotel v naravi (Francija)		Ta znamka nagraduje prizadevanja hotelov v francoskih naravnih in regionalnih parkih, ki so varovanje okolja uvrstili v osnovni program dela.
Les Clefs Vertes Zeleni ključi (Francija)		»Zeleni ključi« je francoska državna shema, ki jo lahko pridobijo kampi, bungalovi in karavaningi. Pri svojem delu sodeluje z mnogimi tujimi založbami vodnikov, npr. Le Guide Suisse. Ta shema naj bi se razširila na mladinske hotele in počitniške centre po vsej Franciji.
Milieubarometer (Nizozemska)		Tristopenjski program: zlata, srebrna in bronasta stopnja. Ocenjujejo predvsem kampe in počitniške parke na Nizozemskem. Objekti, ki prejmejo zlati znak, avtomatično prejmejo tudi državni znak za okolje »Milieukeur«. Program se od vsega začetka samofinancira. Inicijatorji želijo program razširiti tudi na bazene in podobne objekte in postati znani v tujini.
Öko-Pikto (Nemčija)		Öko-Pikto je produktna deklaracija v največjem evropskem karavan in kamp katalogu, ki izhaja v nakladi 300 tisoč in v katerem je omenjenih 5500 kampov po vsej Evropi. Izdaja ga nemška avtomobilska zveza ADAC. Osrednje teme so uporaba alternativnih virov energije in vode (prihranek vsaj 30 odstotkov obojega).

<p>El Distintivo de Garantia de Calidad Ambiental</p> <p>»Odlično«</p> <p>(Katalonija, Španija)</p>		<p>El Distintivo je uradni znak za okolje Katalonije. Sprva je certificiral kampe, vendar je zdaj odprt tudi za hotele in mladinske hotele. Med kriteriji so tako vodstveni sistemi, kot tudi komponente učinkovitosti.</p>
<p>Green Tourism Business Scheme</p> <p>Poslovna shema za zeleni turizem (Škotska, Velika Britanija)</p>		<p>GTBS je zelo uspešna shema na treh ravneh (zlata, srebrna in bronasta) in je namenjena vsem vrstam namestitvenih objektov. Vsi, ki pridobijo zlati znak, se lahko potegujejo za ISO 14001. Shemo želijo razširiti na celotno Združeno kraljestvo.</p>
<p>Label ö-plus, ÖKO Grischun</p> <p>v retoromanščini: Graubünden (Švica)</p>		<p>ÖKO Grischun so uvedli kot regionalno znak za okolje v Graubündnu, ciljna skupina pa so bili hoteli in restavracije. Leta 2001 so kriterije razširili na trajnostni razvoj, znak za okolje pa je postal kompatibilen z državno eko shemo Label ö-plus, ki jo vodi organizacija ö+ in velja za hotele po vsej Švici. Obstaja pet kategorij, načrtovali pa so podeljevanje hotelom.</p>
<p>Der UMWELT verpflichtet, zavezani naravi (Nemčija)</p>		<p>Podobno kot pri Škotih, tudi Der UMWELT verpflichtet deluje okoljevarstveno in v cilju preprečevanja degradacije okolja. Namenjena je golf igriščem v Nemčiji.</p>
<p>Naturprodukt Nationalpark Hohe Tauern</p>		<p>Regionalna iniciativa v območju Visokih Tur v Avstriji. Certificiranih je okrog 16 hotelov, ostalo so podjetja, obrtniki in proizvajalci bio hrane ter restavracije in gostišča.</p>
<p>Scottish Golf Course Wildlife Initiative</p> <p>(Škotska, Velika Britanija)</p>		<p>Skrbi za preprečevanje degradacije okolja na igriščih za golf.</p>
<p>Groene Duim,</p> <p>(Zeleni palec, Nizozemska)</p>		<p>Zeleni palec je bila pobuda nizozemske veje največjega evropskega tour operatorja, TUI. Znak so podeljevali tudi v tujini, posebej pomembna pa je bila omemba v njihovem katalogu. Iniciativa je imela sicer zelo kratek rok trajanja, kajti že poleti 2000 so jo morali ukiniti zaradi »negativnega učinka« na delovanje certificiranih objektov. Kot je znano, je to edina shema, ki je povzročila negativen odziv.</p>
<p>EcoLabel Luxembourg</p>		<p>Uradni znak za okolje Luksemburga, ki ga podeljujejo hotelom, mladinskim hotelom, zasebnim sobam itd. Pokriva dobrih 10 odstotkov luksemburških kampov in tri odstotke hotelov in mladinskih hotelov. Pobudnik organizira vrsto seminarjev za zainteresirana podjetja. Člani verifikacijske komisije so okoljski svetovalci iz države in tujine.</p>

Grüne Hand – Wir tun etwas für die Umwelt; Zelena roka – delujemo v prid okolja (Avstrija)		Zeleno roko je ustanovil zasebni sektor in jo kot znak za okolje ponudil hotelom na območju od Saalbach-Hinterglemma do Salzburga v Avstriji.
Bayerisches Umweltsiegel für das Gastgewerbe Bavarski znak za gostinstvo (Nemčija)		Bavarski uradni znak za okolje se je razvil iz enkratnih podelitev priznanj leta 1991 in 1993/94. Pod nazivom Bavarski okoljevarstveni znak za gostinstvo (Bayerisches Umweltsiegel für das Gastgewerbe) pa program deluje od leta 1997 kot uradni bavarski gostinski znak za okolje. Zanj se potegujejo hoteli, zasebne sobe, kampi in počitniški apartmaji v državi, shema pa deluje na treh ravneh: zlati, srebrni in bronasti. V enem letu je podeljenih približno 200 znakov.
Urlaub auf Biohöfen, Počitnice na bio kmetijah, (Nemčija)		Nemške turistične bio kmetije uporabljajo mednarodni znak za trajnostne podeželske nastanitvene obrate. Program je neodvisen od finančne pomoči. Združenje izdaja katalog Urlaub auf Biohöfen, s čimer zagotavlja promocijo in natančen pregled okolju prijaznega delovanja in poslovanja kmetij, torej popolno transparentnost.
Regionalmarke Biosphärenreservat Schorfheide-Chorin (Nemčija)		Lokalna znak za okolje, ki poleg namestitvenih in gostinskih objektov certificira tudi obrti, produkte lokalnega kulturnega pomena, pridelavo hrane, ribolov, gozdarstvo in kmetijstvo v okraju Schorfheide-Chorin, znanem po zaščiteni biosferi. Znak bo verjetno kmalu propadel, ker ni novih prijav, saj pobudnik ne zagotavlja promocije certificiranih objektov.
Hiiumaa Roheline Märk Loodussöbralik Teenindus znak za okolje območja Hiiumaa Roheline (Estonija)		Lokalni znak za okolje, ki si prizadeva ščititi biosfero tega zahodno estonskega arhipelaga. Kandidirajo lahko hoteli, restavracije in podobni objekti v kraju Hiiumaa. Raziskave kažejo, da približno 50 odstotkov obiskovalcev pozna to znak za okolje, od katerih se 70 odstotkov za obisk destinacije odloči prav zaradi njega.
Estonia – the Natural Way		Shema je lansirala EEA leta 2000 v sodelovanju z Ministrstvom za okolje, turističnimi organizacijami, ekološkimi strokovnjaki in državnim gozdarskim inštitutom. Ta znak za okolje velja za krožna potovanja in za mrežo bio turističnih kmetij, ki so se pridružile tej državni eko shemi in spoštujejo njene kriterije.
Certificación para la Sostenibilidad Turística certificiranje za trajnostni turizem, (Kostarika)		Namen te sheme je certificirati in klasificirati vse turistično gospodarstvo, čeprav je bila sprva shema odprta – brezplačna – samo za hotele. Do diverzifikacije sistema naj bi prišlo kmalu, s tem da bi družbeno-izobraževalno kategorijo zlasti poudarili pri delu z organizatorji potovanj in turističnimi agencijami.

GreenLeaf Eco Rating Program ZeleniList program eko ocenjevanja (Kanada)		Program je oblikovala družba Terra Choice Environmental Services Inc. po naročilu Kanadske hotelske zveze. Od leta 1998 certificira hotele, motele, zasebne sobe, počitniške kraje itd. ob izdatni finančni podpori American Expressa. Drug partner v projektu je Environment Canada, ki je sprožil prostovoljni program spodbujanja zveznih vladnih uslužbencev, da na svojih poslovnih poteh bivajo v »zelenih hotelih«.
GreenLinks Eco Rating Program ZeleneZveze program eko ocenjevanja (Kanada)		Gre za znak za okolje, namenjen izključno igriščem za golf. Program traja tri leta in v ospredje postavlja okoljsko učinkovitost in rezultate. Kriteriji pokrivajo vse dejavnosti in vse dele igrišča za golf. Program je marketinško odlično podprt, treba pa je opozoriti tudi na to, da podpira program ameriške sheme Audobon na kanadskih tleh. Oblikovali so tudi poseben izobraževalni program in knjižnico z najboljšimi ekološkimi praksami po svetu.
Clean Marine Green Leaf Eco-Rating Program Zeleni list za zelene marine, eko certifikacijski program (Kanada)		Gre za zasebno pobudo, ki želi izobraževati marine in podobne obvodne športne lokacije, o okoljevarstvenih temah in hkrati nagraditi najbolj uspešne. Shema je nastala v Ontariu, a se je razširila tudi na druga območja v Kanadi. (Ti kanadski programi so med sabo povezani).
Horizons: the Saskatchewan Ecotourism Accreditation System Horizonti: akreditacijski sistem ekoturizma province Saskatchewan (Kanada)		Projekt se je začel leta 1998, vendar so ga lansirali šele dve leti kasneje. Shema je v celoti namenjena certificiranju organizatorjev potovanj, ocenjujejo jih po njihovih programih, ponudbi, atrakcijah in namestitvenih objektih, ki jih ponujajo ter po vodenju potovanj. Pri oblikovanju te sheme so Kanadčani dobili veliko pomoči od Avstralije (NEAP).
SmartVoyager (Ekvador)		SmartVoyager je okoljevarstvena korporacija, ki je pred leti ustanovila svoj znak za okolje zato, da bi regulirala in spodbujala trajnostno delovanje ladijskih prevoznikov na zaščitenem otočju Galapagos. Kriterije obnavljajo vsako leto, prevoznike pa spodbujajo k temu, da bi svojim zaposlenim čim bolj dvignili življenjsko raven, poleg zaščite okolja.

NVO – nevladna organizacija

Turizem – vključuje namestitvene zmogljivosti in potovanja

Namestitveni objekti: hoteli, turistične kmetije, penzioni, zasebne sobe, kongresni centri, kampi, karavaning...